SINAİ MÜLKİYET KANUNU İHTİYAÇLARA CEVAP VERİYOR MU?

Türkiye'nin yeni bir büyüme stratejisine, hızlı bir sıçramaya ihtiyacı olan bu dönemde uluslararası uyumla düzenlemelerde eşitliği sağlaması yetmez, eşitliği bozmaya ihtiyacımız var artık. Farklı ülkelerin yaptığı gibi bazı bileşenlerde radikal adımlar gerekiyor.

Sınai Mülkiyet Kanun tasarısı geçtiğimiz günlerde görüşe açıldı. Tasarı, yıllardır tartışılıp bir türlü çıkamayan patent kanunu ile birlikte marka, tasarım ve coğrafi işaretler ile ilgili düzenlemeleri de kapsıyor. TEPAV İnovasyon Çalışmaları Programı Program Direktörü Selin Arslanhan Memiş de yeni Sınai Mülkiyet Kanunu odağında Türkiye'nin yapması gerekenleri araştırdı. Memiş'in araştırması şöyle:

"Getirdiği birçok yenilikle, ilgili mevzuatı uluslararası düzenlemelerle uyumlu hale getiriyor. Yeni kanun ile birçok konuda gelecek uluslararası uyum, Türkiye'nin yatırım ortamını, fikri mülkiyet haklarının korunması ile ilgili bileşenler açısından rakip ülkelerle eşit hale getirebilir. Bu da Türkiye'nin devam etmesi gereken dönüşüm sürecine

Social Media
40%
30%

2015 YILI BİYOTEKNOLOJİ EKOSİSTEMİ SIRALAMASI

Ülkeler	Fikri Mülkiyet	Yoğunluk	Şirket Teşvikleri	Eğitim Beşeri Sermaye	Kurumlar	Politika İstikrar
ABD	8.82	6.18	9	6.6	7.22	7.66
DANİMARKA	8.34	7.6	4.89	3.79	7.62	9.15
YENİ ZELANDA	7.78	3.57	7.83	6.23	4.6	9.4
AVUSTRALYA	7.48	5.24	5.43	4.97	5.92	8.79
SİNGAPUR	8.49	0.69	9.2	4.13	6.66	9.61
FİNLANDİYA	9.53	0.64	6.12	3.7	8.81	9.78
İSVİÇRE	8.5	3.59	5.33	3.4	8.17	9.17
İSVEÇ	8.31	2.62	6.18	3.1	8.14	9.39
İNGİLTERE	8.84	2.38	6	5.71	5.64	8.08
KANADA	8.87	2.21	6.07	4.34	5.5	8.85
HONG KONG	7.06	1.67	8.93	1.53	6.88	8.69
ALMANYA	8.09	1.07	5.08	4.2	7.39	8.29
İRLANDA	8.74	2.85	4.83	4.22	5.34	8.31
HOLLANDA	8.87	1.91	5.06	2.48	6.54	9.04
FRANSA	8.74	2.04	4.72	4.25	6.4	7.25
JAPONYA	9.26	0.91	4.53	3.46	7.86	7.84
NORVEÇ	7.61	1.92	6.06	2.65	5.41	9.36
İSRAİL	6.2	2.9	6.49	4.28	7.48	5.27
AVUSTURYA	7.84	1.05	3.97	3.36	7.39	8.83
LÜKSEMBURG	8.2		3.99	5.29	5.84	9.07
BELÇİKA	8.34	2.44	4.26	2.71	6.18	7.93
KATAR	9.47	0.01	7.33	0.04	6.66	6.95
GÜNEY KORE	5.47	1.7	4.53	3.71	8.6	6.22
İZLANDA	5.07		5.5	4.14	7.03	8.19
TAYVAN, ÇİN	5.98	0.59	6.8	2.32	6.95	7.08
ESTONYA	6.57		6.52	2.82	5.47	7.12
BAE	8.15	0.07	7.34	0.72	5.44	6.44
İSPANYA	5.34	3.62	3.5	2.78	4.75	6.05
MALEZYA	5.53	0.06	7.97	2.02	4.97	5.31
PORTEKİZ	6.76	0.06	3.92	3.2	4.9	6.69
PORT RİKO	9.21		4.22	2.27	3.16	5.22
ÇEK CUMHURİYETİ	5.73	0.04	3.41	3.27	4.7	6.89
ŞİLİ	5.62	0.07	5.27	1.85	2.84	7.24
LİTVANYA	4.86		4.77	2.1	4.19	6.57
SLOVAKYA	5.33	0	4.2	3.14	2.73	6.2
GÜNEY AFRİKA	7.4	1.3	4.99	0.88	2.83	4.13
İTALYA	6.24	0.78	2.46	2.65	3.52	5.17
LETONYA	4.21		4.63	1.53	4.22	6.18
POLONYA	5.2	1.14	2.55	2.85	2.52	6.41
SUUDİ ARABİSTAN	4.01	0.05	4.92	4.33	3.49	3.33
MACARİSTAN	5.85	0.02	2.48	1.7	3.79	5.88
ÇİN	5.3	0.9	4.83	1.06	3.93	2.16
YUNANİSTAN	5.66	0.06	2.06	1.94	2.69	4.48
MEKSİKA	4.19	2.27	3.77	1.39	1.57	2.82
TÜRKİYE	4.75	0.13	3.14	1.85	2.93	3.02
BREZİLYA	3.27	2.87	2.3	1.61	2.39	2.97
RUSYA	3.08	2.14	3.12	2.61	3.1	1.33
TAYLAND	0.92	0.08	5.44	3.9	2.23	2.4
KUVEYT	2.89	0.01	3.71	0.11	3.04	3.68
FİLİPİNLER	5.13	0.06	3.09	1.22	1.45	2
HİNDİSTAN	4.19	1.01	3.24	0.23	1.27	1.61
ENDONEZYA	2.48	0.16	3.46	1.81	1.64	2.02
UKRAYNA	2.69	0.03	1.29	1.82	2.79	0.8
ARJANTİN	2.97	0.13	0.4	2.06	1.32	1.65

kesinlikle katkı sağlar. 10 yıl önce tartışmaya başladığımız da tam bu uluslararası uyum meselesiydi. Peki, şimdi de aynı yerde miyiz? Hala tek meselemiz uluslararası uyum mu? Bu, dünyanın değiştiği, içinde bulunduğumuz bölgenin değişmeye başladığı, Türkiye'nin bir sıçramaya ihtiyacı olduğu günümüzde nasıl hızlandırıcı olur?

Yeni stratejiye ihtiyaç var

Türkiye'nin geldiğimiz noktada, küresel eğilimlere uyumlu bir sürdürülebilir kalkınma ve büyüme stratejisine ihtiyacı var. Dünya teknolojik bir dönüşümden geçiyor ve işler artık bildiğimizden farklı yürüyor. Sanayiden hizmetlere, tarımdan enerjiye işlerin yapılış biçimi yeni teknolojilerin etkisiyle yeniden şekilleniyor. Son yıllarda artık sanayi politikasını ülkeler tekil sektörlerle ilgili bir meseleymiş gibi değil, bu yatay teknolojilerle ele alıyor. Her geçen gün bilimsel gelişmelerin teknolojik yansımalarını, bu yansımaların da üretim süreçlerinde yarattığı farklılığı izlemek mümkün.

Türkiye, bugüne kadar iç göç kaynaklı verimlilik artışları ile büyüdü. Şehirleşme oranında geldiğimiz noktada, bunun daha fazla böyle devam edemeyeceği ortada. Artık sektörlerde yapısal dönüşümden kaynaklı verimlilik artışlarına ihtiyacımız var. Bunun yolu da birçok sektörde gerçekleşecek teknolojik yenilenmeden geçiyor. Hızlı sıçramanın, bu kez dünyaya ayak uydurmanın gereği bu. Türkiye'nin sürdürülebilir kalkınma ve büyüme stratejisinin en önemli bileşeni, geleneksel sektörlerde teknolojik yenilenme ile birlikte, üretim ve ihracatta ileri teknolojinin payını hızla artırmak olmalı.

Sektör yatırımları özendirilmeli

Ülkenin ileri teknolojili ihracatını artırmanın yolu, hem yerli hem de yabancı özel sektör yatırımlarını çekmekten geçiyor. İşte bu nedenle, bu geçiş sürecinde yatırım iklimi son derece önemli. Yeni teknolojilerin transferini içeren yatırımlar için Türkiye'yi cazip ve tercih edilir kılmak, benzer ülkeler arasında yatırım ortamı açısından daha avantajlı olmayı gerektiriyor. Yatırım ortamının beşeri sermaye, araştırma ve üretim altyapısı gibi farklı bileşenleri var ve bunlardan biri fikri mülkiyet haklarına ilişkin yasal düzenlemeler.

Bugünlerde dünyadaki teknolojik dönüşümün kaynağını oluşturan üç yatay teknolojiden biri olan biyoteknoloji, Türkiye'nin hızlı bir sıçrama yapabilmesi için fırsat sunuyor. Sadece ilaç gibi ileri teknolojili sektörler için değil, tekstil, plastik gibi vazgeçilemez geleneksel sektörlerimizde sağlayabileceği verimlilik artışları açısından da transferi ve difüzyonu son derece önemli. Farklı ülkelerin biyoteknoloji ile ilgili yatırım ekosistemini gösterir bir puanlama, her yıl Scientific American tarafından yayımlanıyor ve dünyanın en büyük biyoteknoloji organizasyonu olan BIO Convention'da farklı ülkelerden gelen şirketler ve araştırma kuruluşlarına açıklanıyor.

Türkiye 45. sırada yer alıyor

2015 yılı biyoteknoloji ekosistemi sıralamasında Türkiye, 54 ülke arasında 45. sırada yer alıyor. Bu sıralama, ekosistemin 7 ana bileşeni değerlendirilerek yapılıyor: Fikri mülkiyet, Ar-Ge yoğunluğu, şirket teşvikleri, eğitim/beşeri sermaye, kurumlar ve politika ile istikrar. Yatırım ortamını tüm bileşenler açısından birden iyileştirmek mümkün değil. Eğitim/beşeri sermaye, kurumlar gibi bileşenler, şimdi atılmaya başlanacak adımlarla ancak orta ve uzun vadede sonuç verir gibi görünüyor. Fakat çeşitli hızlandırıcı araçlara odaklanmak, rakip ülkeler arasında öne çıkmayı hedeflemek yatırım ortamı açısından cazip olmayı sağlayabilir. Aslına bakarsanız farklı ülkelerin de dönüşüm ve sıçrama dönemlerinde yaptıkları bu.

2015 YILI BİYOTEKNOLOJİ EKOSİSTEMİ ENDEKSİNİN ALT BİLEŞENLERİNDE ÜLKELERİN BİRİNCİLİK, İKİNCİLİK VE ÜÇÜNCÜLÜK SAYILARI

	Herhangi bir alt bileşende birincilik sayısı	Herhangi bir alt bileşende ikincilik sayısı	Herhangi bir alt bileşende üçüncülük sayısı
ABD	10	3	1
Avustralya		6	
İngiltere		4	3
Kanada		1	1
Hollanda	1		
Fransa			2
Danimarka	1	1	2
İsviçre	1	1	2
Finlandiya	2		5
Singapur	3	2	
Belçika			1
Katar	1		
Hong Kong		2	1
BAE			3
Yeni Zelanda	2		
Almanya			1
Lüksemburg	1		
İsrail		3	
S. Arabistan	1		
Tayland		1	
Şili			1
Hindistan	1		
Çin		1	
Ukrayna			1
Güney Kore	2		
Japonya			1
İsveç	1	1	1
Norveç	1		
Brezilya		1	
Arjantin			1

Kaynak: *Scientific American Worldview Biotechnology Scorecard, 2015*

Singapur ve İrlanda örneği

Singapur'un fikri mülkiyet düzenlemeleri, İrlanda'nın vergi düzenlemeleri gibi. Araştırmamızda kullandığımız puanlama tablosunu bu kez alt bileşenler açısından incelersek, farklı ülkelerin farklı alt bileşenlere odaklanarak öne çıkabildiğini görebiliyoruz.

Diğer tablomuz da 2015 yılı biyoteknoloji ekosistemi endeksinin alt bileşenlerinde ülkelerin birincilik, ikincilik ve üçüncülük sayılarını gösteriyor. Endeksteki toplam 54 ülkenin aşağıdaki 30'u en az bir bileşende en az bir kez birinci, ikinci ya da üçüncü olarak öne çıkmış. Bu ülkeler arasında Türkiye yok. Türkiye endekste kullanılan 27 alt bileşenden herhangi birinde öne çıkamamış.

Radikal adımlar gerekiyor

Türkiye'nin yeni bir büyüme stratejisine, hızlı bir sıçramaya ihtiyacı olan bu dönemde uluslararası uyumla düzenlemelerde eşitliği sağlaması yetmez, eşitliği bozmaya ihtiyacımız var artık. Bu yüzden yatırım ortamında bir adım öne çıkmamız lazım. Farklı ülkelerin yaptığı gibi bazı bileşenlerde radikal adımlar gerekiyor. Bu çerçevede incelediğimizde, geçtiğimiz günlerde görüşe açılan "Sınai Mülkiyet Kanun Tasarısı Taslağı"nın, uluslararası anlaşmalara ve AB mevzuatına uyumu arttırmayı hedefleyen yönde gerekli düzenlemeleri içermesi son derece olumlu. Fakat bunun yanı sıra, bu kanunun yukarıda bahsedilen yatırım ortamı açısından tercih edilir ülke haline gelmek için öne çıkmak üzere önemli bir araç olarak kullanılabileceği üzerine odaklanmak gerekiyor.

Türkiye'nin acil bir sıçrama ihtiyacına sahip olduğu bugünlerde, sürdürülebilir büyüme hedefiyle yeni teknolojili yatırımların Türkiye'ye yapılır hale gelmesi için bu tasarı hızlandırıcı araç olarak kullanılabilir. Bu tasarı ile atılacak uluslararası uyumun da ötesinde rekabet gücünü artırıcı farklı adımlar Türkiye'nin yatırımcılar açısından tercih edilir ülke olmasını sağlayabilir. Yatırım ortamı bileşenlerinden kısa vadede düzeltemeyeceğimiz, orta-uzun vadede açığın kapatılabileceği bileşenlerinden kaynaklı eksiklerimizi tamamlamamıza neden olabilir. Türkiye'nin artık sıçrama için odağını, küresel teknolojik değişimle uyumlu şekilde belirlemesi ve bir an önce kendisini farklılaştıracak adımlar atması gerekiyor. Bizim artık 10 yıl öncesinde olduğu gibi tek başına eşitliği sağlayıcı düzenlemelere değil, eşitliği bozucu, fark yaratacak hızlandırıcı araçlara ihtiyacımız var."